

פקיד הרצח

זים „בדרך של הגירה או פיגועי. הידריך הפקיד על מחלקה זו את הפקיד הקטן שהצטיין בחינה ובפראג — אדולף אייכמן.

בסך הכל היגרו בתקופת עידוד-ההגירה 360 אלף יהודים מגרמניה, 177 אלף מאיטליה ומצ'כוסלובקיה. הדבר מצלצל כיום כאבסורד, אך בחלקה הגדול של תקופה זו זירונו הנא צים את היהודים להציל את עצמם, בעוד שרוב היהודים התעקשו להישאר במקום. קריאת הפינוי שהשמיע זאב זיבונסקי באונוי יהודי סוליה, לא זכו אף הן להר.

★ ★ ★

רביסרן אייכמן הסכים

מיפנת הגדול בא בחעייה המפורסמת שכיום הידריך באמצע המלחמה, 1942, בברלין-אונזו. נזכה רק פקיד דים בכירים. אדולף אייכמן, הפקיד הקטן, כבר השתייך עתה לחוג זה, אף תפס בו מקים נכבד. מבחינה ארגונית היה כפוף לאיש בשם מילר, שהיה כפוף במישרין להידריך. הידריך, ראש לשכת-הבטחון (ס.ד.), היה כפוף במישרין להימלר, שהיה כפוף להיטלר. רק שלישה אנשים רמים הפי רידו בין אדולף הגדול לאדולף הקטן.

בחינה התורה הידריך מדיניות חדשה: היהודים המסוגי לים לעבירה יושברו, תוך הפרדת המינים, לסלילת כבישים במזרח. תוך כדי כך ימיתו רוהם מסיבות טבעיות. לאחר מכן יהיה צורך לטפל במיוחד באותם שישארו בחיים, שהיו מסבעים החסונים ביותר, כדי למנוע מהם מלהתגרשו לזרע יהודי חדש ובריא יותר. אירגון המשלוחים הוטל על הפקיד אייכמן.

כך החל רשמית „המסרון הסתייג“ באופן בלתי-רשמי החל כבר לפני כן. מאחורי צבאית-הכביש נעו יחידות ייחודות של לשכת-הבטחון, שטיפלו ביהודים. השיטות: החקק האירילימה היהומית לשיכת פיגוריימים. אי הוצאתם להרגו של היהודים ביריות. בדרך כלל היה מפקד היחידה מייחה על מיעוט היהודים במהום לאסוף את כל היהודים. אחרי רישומם, הוחצו למקום פתיח — מחצבה או חפירה אוניו-אנטיקה. שם נורו בסרטיות על-ידי אנשי לשכת הרחמי, הנחמיים, המטרה-הצבאית-החשאית, או יחידות מיוחדות של ס.ס.

בחדשים הראשונים של מלחמת-רוסיה נקטלו בצורה זו כמה מאות אלפים. אולם השיטה לא נראתה. היא היתה פומבית מדי, עיררה חשומת-לב. ואילו הנאצים רצו לבצע את המיבצע בשקט, ללא ידיעת הציבור הרחב.

כבר ב-25 באוקטובר 1941 פנה ד"ר ארנסט ודל, ראש מחלקת-הגזע במזכירות המפלגה הנאצית, אל מישל שסתי הכיבוש במזרח, בהודעה שנמצאה שיטה יעילה יותר. „מר בראק, מלשכת הפירר, הודיע על נכונותו לפעול למען השגת מקימות-מגורים ומיתקני-גאזים... ברצוני לציין כי רביסרן אייכמן, ראש המחלקה היהודית שלשכת-הבטחון-הראשית, הסכים לשיטה זו... אין התנגדות לכך שאותם היהודים שאינם מסוגלים לעבודה, יסולקו באמצעי-העזר המוצעים על-ידי בראק“.

ד"ר וצל גם הסביר בגרמנית מסורבלת מה יתרון השיטה החדשה: „בצורה זו נמנע מעשים, כפי שאירעו בשעה שיהודי וילנה הוצאו להורג ביריות. מאחר שהיריות נערכות בפומבי, אין להתייחס בחיוב למעשים כאלה...“ הצעתו של וצל לא היתה בנדר חידוש. היא הופעלה קודם לכן נגד חולירוח גרמניים. השיטה: החולים היסעו לטיול באוטובוסים סגורים. בשעת הטיול הורעלו על-ידי אוויר-המפלס של המכונית. היחידה שעסקה בכך נקראה בשם-הצופן: „מוסד-הצדקה לטיפול במסודות-איספוזי“.

• אחרי רצח הידריך בצ'כוסלובקיה, בא במקומו קאל-טנברונר.

המשנה של הס.ס. אדולף אייכמן תקציב בסך 3 מארקים לשעה, כדי שילמד עברית אצל רב. הבקשה הבלתי-רגילה היעברה להחלטתו האישית של ראש הס.ס., היינריך הימלר, שדחה אותה בשאט-נפש.

אייכמן נאלץ ללמוד עברית לבדו, בשעות הפנאי. ידיעותיו נשארות מצומצמות. עד שניתנה לו השנה ההודמנות לרענן ולהיילמו. בהל זאת הספיקו כדי לפתוח בפני הפקיד הקטן קאריירה תלולה.

ב-1936 כבר היה מנהל המחלקה היהודית של לשכת-הבטחון. ב-1937 היעלה לדרגת מומחה לעניני הציונית. אותה שנה הוזמן על-ידי המוסדות הציוניים לביקור בארץ-ישראל, אולי כדי לשנות את יחסו לארץ. התוצאה: הוא הכיר את המופתי הירושלמי, שנועד למלא תפקיד חשוב כהמשך הקאריירה שלו. תוצאה שניה: הוא החליט כי הח' לוצים הציוניים הם היסוד הגזעי הטוב ביותר בין היהודים, אמונה שהתבטאה לאחר מכן בבזירת שותפים למשאומתן. אחרי סיפוח אוסטריה לגרמניה, הצטיין אייכמן בסילוק היהודים אל מסבר לגבולות. הוצר עשה רישם עז במיוחד על ריינהארד הידריך, ראש לשכת-הבטחון, הפ שע המבייק ביותר של הס.ס. אחרי כיבוש צ'כוסלובקיה, הטיל הידריך על אייכמן לארגן פעולה דומה בפראג.

★ ★ ★

פקיד משרד ההגירה

ל איתו זמן היה אייכמן פקיד אפור כמדים שחורים. חיצונו היה ייחליוני: „טיפים של פקיד נמוך, מדאנטי, איהביסדר. אחרי כל שיחה הכין מיד זכרוני-דברים על תוכנה, כדי שיהיה לו כיוני“ במים אחר: „אייכמן התחבא תמיד מאזורי גבו של הממונה עליו“.

כתיק האישי שלו הוגדר מנהל המדור 4-ב'4 (עניינים יהודים) במחלקת-הפנים של הלשכה-הראשית-לבטחון-המדינה כלהו: „מוכשר במיוחד לנהל משא-מתן, להרצית, לארגן“.

חבר-הס.ס. מסי' 45,326, חבר-המפלגה מסי' 899,895, היה ביוריקראט קטן. במשרד שנים ארוכות עסק הביורוקראט הקטן בזירונו הגי רת היהודים בכל הדרכים. רבים מיהודי גרמניה לא רצו עדיין לשוב. מתוך ההנהגה המטעית כי „העניינים יסתדרו“ לצירד זירונו, הוכנחו למחנות-ריכוז. אחרים פשוט גורשו כלילה אל מעבר לגבול.

היתה זאת או המדיניות הנאצית הרשמית. ב-5 בינואר 1939 מינה היטלר את היאלמאר שאכט, מנהל הבנק הממ-לכתי, כנציב ההגירה היהודית. שאכט נסע ללונדון, הציע שם כי כל יהודי גרמניה יהגרו תוך שלוש עד חמש שנים, בעזרת מלווה בינלאומי גדול. כן הציע כי רכוש יהודי גר-מניה יוקפא, ישמש כערובה למלחה.

רעיון זה לא יצא לפועל, כי כעבור שלושה שבועות פרצה מריבה בין שאכט להיטלר. מנהל הבנק הממלכתי התנגד לשיטות-המיומן האינפלציונית של הפירר, הת-פטר. ארבעה ימים אחרי כן הטיל הרמן גרינג על הידריך להקים מחלקה להגירה יהודית, כדי לפתור את בעית היהודי

ר רגע הגדול ביותר של ישראל בשנת תש"ד היה ביום 17 השני, ה-23 במאי, כמה דקות אחרי שעה ארבע. ראש ממשלת ישראל התישב מול המיקרופון של רובן הנואמים בכנסת, בישר בכמה משפטים קטועים את הבשורה הגדולה: אדולף אייכמן, רוצח המיליונים, נמצא בישראל ויועמד ל-משפט ישראלי.

מאז קום המדינה לא היתה עוד ידיעה שעוררה התרגשות כה עמוקה וכה פתאומית. אפילו הידיעה על מיבצע-סיני לא היתה כה בלתי-צפוייה. ימים של גיוס חשאי הכשירו אז את דעת-הקהל להתפוצצות. שום דבר לא הכשיר את הציבור, הפעם, לקראת הידיעה ההיסטורית.

אייכמן היה גם קודם לכן מושג בישראל. מאות האלפים ששיכלו את בני-משפחותיהם באירופה הוצאת. ידעו כי איש זה, יותר מכל אדם אחר, נושא באחריות לביצוע מדיניות-ההשמדה. מדי פעם צץ שמו בידעות על הימצאו. כולו היו כוזבות. עוד בראשית תש"ד, בחורש אוקסבר, הרדיו לו הטיגם הזה (1151) את שעריו, תבע מאמץ לאימי עליוני ללכידתו ולהראתו חי לישראל.

אולם איש לא האמין כי תביעה זו אירנם תישנה. רבים אף חשבו שיש סיבה מדינית למחל זה וכי ראשי רמדייה קושישים מפני ניליו אייכמן. השינוי לפנוי באחדות פרמ. כאשר רמת הדיעה, היתה פגיעה הרצף רילה עצרה את נשימתה. היתה היה זכום ליזמו כדי להתרגל אליה. התגיבה הראשונה היתה נחשול חלומות סאדיסטיים, כשכל ישראלי המציא שיטה אכזרית יותר להוצאתו להורג של המשמיד. רק אחרי ששבר נחשיל טבעי זה, היה הציבור הישראלי מסוגל לשהיל בדעה צלולה יותר את משנועות המעשה, רקעו ההיסטורי ותוצאותיו.

★ ★ ★

שטוריה אצל הרב

יטה לתאר אדם שהתאים מטבעו פתיח לדרגת איש-יורה. הל יהודי למינעו של דמית היסטיורית, מאשר אדולף אייכמן, שנולד ב-19 במרס 1906 בסוליונגו, גרמניה.

התלמיד הבלתי-מזהיר בעל הרגליים העקומות ופני הילדה, עוב את היינוני האיסמרי אהרי שנותיים. מבני לטפיר בחי-נות. התלגלל בכמה עבודות נחותות עד שהצטרף לס.ס. בגיל 26. הוא לא בלט אפילו בארגון זה. הוא נראה כפקיד קטן, חסר דמיון ותנופה. הערכה זו היתה נכונה.

באוקטובר 1934 נמצא תפקיד כלשהו לכשרון פקידותי זה. הוא היעבר כפקיד-עוזר למחלקת-הבנאים-החופשים בלש-כת הבטחון של הס.ס. בברלין. הנאצים שאו את הבנאים החופשיים בגיל אופיים הבינלאומי והליברלי. הכינו כרססת של חברי הלשכות. סיפר אחר כך דיטר פון-ייסליצוני, שהיה תחילה מפקדו לאחר מכן פקדו של אייכמן: „הוא מילא כרטיסים על מכינת-המחיבה...“

כעבור שנה, הועבר למויואון של הס.ס. אוסף של דבריי אמנות יהודיים משך את תשומת-לבו. הוא החליט ללמוד עברית. ב-18 ביוני 1937 הגיש מפקדו בקשה להקציב לסגן

מקום חטיפתו של אייכמן - בדרונו מהאוטובוס (ימין) לקיוסק הפבק (מישמאל)